

СХВАЛЕНО
Педагогічною радою
НВК «СЗШ №2-гімназія»
м.Трускавець
Протокол №1 від 29.08.2025р.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ директора
НВК «СЗШ №2-гімназія»
№118-А від 29.08.2025р.

Кодекс

безпечного освітнього середовища

НВК «СЗШ №2-гімназія»

м.Трускавець

ЗМІСТ

I розділ. Вступ	3
II розділ. Завдання КБОС.....	4
III розділ. Безпечний заклад освіти.....	5
IV розділ. Визначення чинників ризику насильства проти дитини та реагування на них.....	7
V розділ. Принципи захисту особистих даних дитини.....	12
VI розділ. Контроль за реалізацією	14
VII розділ. Заключні положення	15

I. ВСТУП

Такі негативні явища серед учнівської молоді, як насильство, булінг та кібербулінг, секстинг тощо, не можуть не турбувати громадськість, освітян та батьків. Логічно, що виникає потреба створити безпечний освітній простір у закладі освіти, щоб захистити, убезпечити, запобігти наслідкам впливу на особистість несприятливих чинників. Для здобувачів освіти несприятливі впливи середовища зумовлюють: появу складних ситуацій у міжособистісному спілкуванні – конфлікти з батьками, друзями, вчителями непорозуміння з оточенням тощо прояви психологічного та емоційного насильства: ігнорування приниження погрози недобррозичливе ставлення тощо дію несприятливих чинників, пов'язаних із освітнім процесом.

Безпечне освітнє середовище – сукупність умов у закладі освіти, що унеможливають заподіяння учасникам освітнього процесу фізичної, майнової та моральної шкоди, зокрема внаслідок недотримання вимог санітарних, протипожежних та будівельних норм і правил, захисту персональних даних, безпеки харчових продуктів та надання неякісних послуг з харчування, законодавства щодо булінгу (цькування) шляхом фізичного та психологічного насильства, експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, приниження честі, гідності, ділової репутації, поширення неправдивих відомостей, пропаганди та агітації, у тому числі з використанням кіберпростору, а також унеможливають вживання на території закладу освіти алкогольних напоїв, тютюнових виробів, наркотичних засобів, психотропних речовин.

Кодекс безпечного освітнього середовища (далі Кодекс або КБОС) – це документ закладу освіти, який регулює діяльність закладу, пов'язану з порушенням прав особистості на безпеку, а також питання її підтримки і втручання в ситуації, коли може виникати загроза її життю, здоров'ю та благополуччю.

II. ЗАВДАННЯ КБОС

Основні завдання КОДЕКСУ :

1. Виявити чинники, які перешкоджають безпеці учасників освітнього процесу.
2. Відпрацювати систему узгоджених поглядів і уявлень здобувачів освіти, педагогів, батьків на освітнє середовище закладу освіти.
3. Обґрунтувати умови організації безпечного освітнього середовища та вимоги(критерії) до його ефективної організації для кожного учасника освітнього процесу.
4. Сформулювати конкретні рекомендації учасникам освітнього процесу щодо організації безпечного середовища в закладі освіти.

ІІІ БЕЗПЕЧНИЙ ЗАКЛАД ОСВІТИ

1. Здоровий та безпечний освітній заклад – забезпечений хорошими санітарними умовами: свіжою питною водою, чистими і теплими туалетами, доступним і корисним харчуванням.

2. Надає рівні можливості для всіх – сприймає всіх дітей однаково, незалежно від їхньої статі, соціального статусу, культурного походження, віросповідання або стану здоров'я.

3. Забезпечує якісну освіту – розширює горизонти навчання дитини, розвиває навички та вміння в усіх сферах навчання, забезпечує навчальним планом і програмами відповідно до віку, враховує індивідуальні особливості здобувачів освіти, різні стилі навчання, підтримує активне навчання і критичне мислення, знайомить дітей з інформаційними технологіями, розвиває навчання життєвих навичок із професійними, компетентними і вмотивованими вчителями.

4. Захищає і піклується – враховує інтереси здобувачів освіти, оберігає їх від ризикованої поведінки, захищає від надзвичайних ситуацій природного, техногенного або соціального походження.

5. Залучає здобувачів освіти, сім'ї та місцеві громади – цінує і стимулює участь батьківського та учнівського самоврядування в плануванні заходів в закладі освіти.

Сприятливе для здоров'я і навчання фізичне середовище закладу освіти

1. Заклад освіти має чіткі рекомендації щодо безпечного маршруту до закладу освіти
2. Подвір'я школи, приміщення і навколишня територія є безпечними для життя і здоров'я учасників освітнього процесу.
3. В школі створено належні санітарно-гігієнічні умови.
4. В школі належний рівень пожежної та електричної безпеки.
5. В школі забезпечено доступ до якісного харчування, майданчиків для занять фізичною культурою, пункту надання першої домедичної допомоги.
6. В школі наявне укриття. Розроблено алгоритм дій для учасників освітнього процесу у разі проведення занять і увімкнення сигналів тривоги.
7. В школі створено освітній простір, який забезпечено сучасними технологічним засобами та навчально-методичними матеріалами для активного навчання дітей з урахуванням особливостей їхнього розвитку.
8. В школі забезпечується навчання персоналу закладу освіти та здобувачів освіти з питань мінної безпеки та поводження з вибухонебезпечними речовинами.
9. В школі проводяться практичні тренування персоналу та здобувачів освіти щодо злагоджених дій в екстремальних і надзвичайних ситуаціях.

Навчання дітей і дорослих на засадах загальнолюдських цінностей і життєво важливих компетентностей

1. В школі створено систему мотивації до навчання вчителів та здобувачів освіти життєво важливих навичок на засадах компетентнісного підходу.

2. Навчання психосоціальних навичок, сприятливих для здоров'я, безпеки, успішної соціалізації та самореалізації здобувачів освіти, визначено одним із ключових завдань закладу.

3. Тематика здоров'я, безпеки, соціальної та громадянської компетентності, розбудови миру, підприємливості, екологічної грамотності, поводження у надзвичайних ситуаціях є обов'язковими елементами змісту навчального плану закладу освіти.

4. У закладі освіти навчання психосоціальних компетентностей (життєвих навичок) для здобувачів освіти усіх класів відбувається в інтерактивній формі.

5. В школі створено систему взаємонавчання і взаємопідтримки вчителів.

6. Персонал закладу освіти постійно підвищує свою кваліфікацію за дистанційними та очними формами навчання.

Ефективне шкільне управління, партнерство і участь

1. Створення безпечної (дружньої до дитини) школи є головним пріоритетом шкільної політики закладу освіти.

2. Заклад освіти має визначену місію і кодекс поведінки, які сприймаються усіма учасниками освітнього процесу.

3. Управління закладом освіти відбувається на засадах самоврядування, демократії, рівного доступу, прозорості та поваги до різноманіття культур (включно з системою учнівського самоврядування).

4. Батьки здобувачів освіти беруть активну участь у житті закладу освіти.

5. У закладі освіти створена і діє на постійній основі Служба порозуміння, яка допомагає вирішувати конфлікти мирним шляхом.

6. Заклад освіти активно взаємодіє з громадою та органами місцевого самоврядування на засадах відкритості і партнерства.

7. Персонал школи мотивований і отримує постійну підтримку у набутті необхідних навичок щодо забезпечення ефективного шкільного управління, партнерства та участі.

8. Заклад освіти забезпечує залучення і рівність для всіх учасників освітнього процесу.

IV. ВИЗНАЧЕННЯ ЧИННИКІВ РИЗИКУ НАСИЛЬСТВА ПРОТИ ДИТИНИ ТА РЕАГУВАННЯ НА НИХ

БУЛІНГ

Для батьків

Фізичний булінг (насильство).

Якщо ви підозрюєте, що вашу дитину піддають фізичному насильству:

1. Почніть випадкову розмову – запитайте, як справи в закладі освіти. На основі отриманих відповідей з'ясуйте у дитини, чи вів хтось себе образливо щодо неї. Намагайтеся стримувати емоції.

2. Виясніть ситуацію, що склалася з вчителем, директором, перед тим як звертатися до вищих органів.

3. Документуйте дати і час інцидентів, пов'язаних зі знущаннями, відповідну реакцію залучених осіб та дії, які були зроблені.

4. Не звертайтеся до батьків хулігана (хуліганів), щоб вирішити проблему самостійно, такі дії не дадуть результату.

5. Намагайтеся налаштуватися дитину на позитивний лад, адже потрібно жити, спілкуватися і співпрацювати далі.

Соціальний/психологічний булінг (насильство).

1. Стежте за змінами настрою своєї дитини, її небажанням спілкуватися з однолітками, ходити до закладу освіти тощо.

2. Розмовляйте з дітьми, запитуйте, як пройшов їх день і т.п.

3. Виясніть ситуацію з вчителем, директором, перш ніж звертатися до вищих органів.

4. Разом придумуйте основні фрази, які дитина може сказати своєму кривдникові твердим, але не ворожим тоном, наприклад: «Твої слова неприємні», «Дай мені спокій» тощо.

5. Не обговорюйте поведінку вчителя у присутності дітей. Навіть якщо у Вас з'явилися якісь претензії – звертайтеся напяму.

6. Допмагайте їм у всьому шукати позитивні моменти, звертайте увагу на хороші якості людей.

7. Найкраще показувати «як правильно» діяти в тій чи іншій ситуації – власний приклад.

КІБЕРБУЛІНГ (насилля в Інтернеті).

Для батьків

1. Здійснюйте батьківський контроль. Робіть це обережно з огляду на вікові особливості дітей (для молодших – обмежте доступ до сумнівних сайтів, для старших – час від часу переглядайте історію браузера).

2. Застерігайте від передачі інформації у мережі. Поясніть, що є речі, про які не говорять зі сторонніми: прізвище, номер телефону, адреса, місце та час роботи батьків, відвідування закладу освіти та гуртків – мають бути збережені у секреті.

3. Навчіть критично ставитися до інформації в Інтернеті. Не все, що написано в мережі – правда. Якщо є сумніви в достовірності – хай запитує у старших.

4. Розкажіть про правила поведінки в мережі. В Інтернеті вони такі самі, як і в реальності, зокрема, повага до співрозмовників.

5. Станьте прикладом. Оволодійте навичками безпечного користування Інтернетом, використовуйте його за призначенням, і ваші діти робитимуть так само. Якщо дитина потерпає від знущань кібербулера, їй буде дуже складно зізнатися у цьому батькам чи ще комусь. На це є декілька причин:

- страх, що дорослі не зрозуміють сенсу проблеми;
- страх бути висміяним через буцімто незначну проблему;
- страх бути покараним чи що постраждає хтось рідний за «донос» на булера, особливо якщо цькування зайшли далеко і дитина під контролем агресора;
- страх з'ясувати, що «сам винен» і знущання цілком справедливі.

Як бачите, в основі всіх причин мовчання лежить страх за себе чи близьких. У свою чергу, це є наслідком заниженої самооцінки. Боротьбу з кібербулінгом ускладнює безкарність в інтернет-просторі, коли кожен може видати себе за будь-кого, не відповідаючи за наслідки дій. Найкраще, що можуть зробити батьки та вчителі – виховувати в дитині упевненість в собі, розказувати їй про небезпеку, будувати довірливі відносини. Тоді у разі виникнення такої негативної ситуації хлопчик чи дівчинка одразу ж звертались по допомогу дорослих, або ж не реагували на негатив.

В підсумку

Якщо дитина повідомляє вам про те, що вона або ще хтось піддається булінгу підтримайте її, похваліть дитину за те, що вона набралася сміливості і розповіла вам про це, і зберіть інформацію (при цьому не варто сердитися і звинувачувати саму дитину).

Підкресліть різницю між доносом з метою просто неприємно дошкулити комусь і відвертою розмовою з дорослою людиною, яка може допомогти. Завжди вживайте заходів проти булінгу, особливо якщо насильство приймає важкі форми або постійний характер, зв'яжіться з учителем або директором закладу освіти вашої дитини, щоб контролювати ситуацію до тих пір, поки вона не вирішиться.

Для учнів.

Психологічний булінг, фізичний та кібербулінг (якщо Ви учасник, жертва або свідок)

1. Реакція. Намагайтеся завжди залишатися спокійними, реагуйте на грубість спокійно, врівноважено;

- толерантно зробіть зауваження порушникові;
- нагадайте про підписання КБОС і відповідальність щодо виконання його.

2. Ігнорування. Ігноруйте кривдника. Якщо є можливість, намагайтесь уникнути сварки, зробіть вигляд, що вам байдуже і йдіть геть.

3. Гумор. Якщо ситуація не дозволяє вам піти, зберігаючи самовладання, використайте гумор.

4. Стриманість. Стримуйте гнів і злість. Адже це саме те, чого домагається кривдник. Говоріть спокійно і впевнено, покажіть силу духу.

5. Уникнення. Не вступайте в бійку. Кривдник тільки й чекає приводу, щоб застосувати силу. Що агресивніше ви реагуєте, то більше шансів опинитися в загрозливій для вашої безпеки і здоров'я ситуації.

6. Не мовчати! Обговоріть такі загрозливі ситуації з людьми, яким ви

довіряєте. Це допоможе вибудувати правильну лінію поведінки і припинити насилля.

В підсумку

Серйозне і відповідальне ставлення до прийнятих правил - запорука безпечного та максимально комфортного співіснування учасників освітнього середовища.

Для учителів та техпрацівників.

1. Реагування. На будь-які прояви насилля – реагувати адекватно. Не бути спостерігачем: намагатися втрутитися, аби вирішити конфлікт.

2. Стриманість. Стримуйте гнів і злість. Адже це саме те, чого домагається кривдник. Говоріть спокійно і впевнено.

3. Не мовчати!

3.1. Обговорюйте загрозові ситуації з учнями, з колегами, по можливості – з психологом. Це допоможе прийняти правильні рішення, вибудувати правильну лінію поведінки і припинити насилля (якщо Ви учасник, жертва або свідок).

3.2. Повідомити про ситуацію адміністрацію закладу освіти

4. Випередження. Бути активним, креативним, опрацьовувати нові методи роботи з учнями, налаштовувати дітей на позитивний та доброзичливий лад.

5. Бути прикладом. Розповідати, як діяти правильно можна безліч разів, але насправді показувати правильну модель поведінки потрібно, в першу чергу, на власному прикладі.

В підсумку

Дисциплінарні заходи повинні мати виховний, а не каральний характер. Осуд, зауваження, догана мають бути спрямовані на вчинок учня і його можливі наслідки, а не на особистість порушника правил.

Жоден випадок насильства або цькування і жодну скаргу не можна залишати без уваги. Учні важливо пояснити, що будь-які насильницькі дії, образливі слова є неприпустимими. Реакція має бути негайною (зупинити бійку, припинити знущання) та більш суворою при повторних випадках агресії.

Аналізуючи ситуацію, треба з'ясувати, що трапилося, вислухати обидві сторони, підтримати потерпілого й обов'язково поговорити із кривдником, щоб зрозуміти, чому він або вона так вчинили, що можна зробити, щоб таке не повторилося. До такої розмови варто залучити психолога закладу освіти.

Залежно від тяжкості вчинку можна пересадити учнів, запропонувати вибачитися, написати записку батькам. Учні треба пояснити, що навіть пасивне спостереження за знущаннями і бійкою надихає кривдника продовжувати свої дії. Свідки події повинні захистити жертву насильства і, якщо треба, покликати на допомогу дорослих. Потрібно запровадити механізми повідомлення про випадки насильства, щоб учні не боялися цього робити. Ці механізми повинні забезпечувати учням підтримку і конфіденційність, бути тактовними.

Для успішного попередження та протидії насильству треба проводити заняття з навчання навичок ефективного спілкування та мирного розв'язання конфліктів.

ВІДВІДУВАННЯ ЗАНЯТЬ

Для батьків

1. Виконувати свої батьківські обов'язки належним чином.
2. Зробити все для того, щоб здобувачі освіти вчасно приходили до школи.
3. Якщо трапилося так, що Ви знаєте, що дитина може запізнитися, то попередьте про це класного керівника.
4. Якщо Ви заздалегідь знаєте, що дитину потрібно залишити вдома або ж щось трапилося непередбачуване, до 8:20 год. цього ж дня потрібно обов'язково повідомити про це класного керівника (тел. дзвінок, пояснювальна записка, де вказати причину відсутності дитини).
5. Важливо: у будь-якому випадку відсутності дитини у закладі освіти – потрібно обов'язково надати медичну довідку чи письмове пояснення батьків або осіб, які їх замінюють, про причину відсутності на уроках класному керівнику.
6. Розуміти важливість освітнього процесу. Якщо дитина систематично пропускає заняття без поважної причини, а заклад освіти не має інформації про те, де вона знаходиться, то, відповідно до постанови Кабінету міністрів №684 (зі змінами), батьків можна притягнути до адміністративної відповідальності

Учням

1. Приходити до закладу освіти вчасно.
2. Якщо виникли непередбачувані обставини, і вам необхідно залишитися вдома, або ж Ви знаєте що запізнитеся, то нагадати батькам про те, що потрібно до 8:20 повідомити про це класного керівника.
3. Дотримуючись статуту закладу освіти
4. Дотримуватись правил етики, культури спілкування з усіма учасниками освітнього процесу.
5. Під час чергування в закладі освіти та в класі чітко виконувати свої доручення.

Класним керівникам 1-11 класів

1. Вчителям своєчасно записувати (після першого та останнього уроків) достовірні дані про кількість та прізвища відсутніх дітей до журналу обліку відвідування здобувачами освіти школи, класний керівник щодня по завершенню уроків контролює відвідування здобувачами освіти навчальних занять, запізнення.
2. У випадку неповідомлення батьками причини відсутності/ запізнення учня, з'ясувати її.
3. Організовувати діяльність класу на засадах партнерства, взаємоповаги та взаємодовіри.
4. Організовувати чергування здобувачів освіти в школі та в класі. Провести роз'яснювальну роботу із здобувачами освіти та батьками щодо обов'язків чергового учня і класу.

5. Медичні довідки та письмові пояснення щодо відсутності здобувачів освіти в школі зберігати в особовій справі здобувачів освіти впродовж навчального року.

Вчителям

1. Толерантно ставитись до усіх учасників освітнього процесу. У разі необхідності – робити зауваження коректно.

2. Пам'ятати: будь-яке насильство, жорстоке поводження, дискримінація, булінг (цькування) у закладі освіти є неприйнятним та карається законом.

3. Здоров'язберігаюча компетентність є пріоритетною для усіх учасників освітнього процесу.

V. ПРИНЦИПИ ЗАХИСТУ ОСОБИСТИХ ДАНИХ ДИТИНИ

1. Особисті дані дитини мають бути захищені, згідно з положеннями Закону України «Про захист персональних даних» від 01.06.2010 р. № 2297-VI (зі змінами внесеними 19.08.2022 у зв'язку з російською агресією)

2. Працівники НВК «СЗШ №2-гімназія» м. Трускавець, які працюють з особистими даними дітей, повинні зберігати їх конфіденційність і вживати заходів для їх захисту від несанкціонованого доступу.

3. Особисті дані дитини надаються лише тим особам і організаціям, які мають на це право, згідно із законодавством.

4. Працівники закладу мають право працювати з особистими даними дитини та надавати їх в рамках розслідування, яке проводиться міждисциплінарною групою. Працівник навчального закладу може використовувати інформацію про дитину з освітньою або навчальною метою лише за умови анонімності дитини та неможливості її ідентифікації за допомогою такої інформації.

5. Працівник навчального закладу не має права надавати інформацію про дитину, її батьків чи опікунів представникам засобів масової інформації (ЗМІ.)

6. У виключних ситуаціях, якщо це є обґрунтованим, працівник навчального закладу може звернутися до батьків або опікунів дитини за дозволом надати їхні контактні дані представникам засобів масової інформації. Такі дані надаються лише за умови отримання дозволу від батьків.

7. Працівники освітнього закладу не мають права надавати можливість представникам засобів масової інформації встановлювати контакт з дітьми.

8. Працівники школи не мають права розмовляти з представниками засобів масової інформації про дітей, їхніх батьків чи опікунів. Це також стосується ситуацій, коли працівник навчального закладу вважає, що його висловлювання не записуються.

9. У виняткових ситуаціях, якщо це є обґрунтованим, працівник навчального закладу може мати розмову з представниками засобів масової інформації про дитину або її батьків (опікунів) за умови згоди на це батьків (опікунів) у письмовій формі.

10. Представники засобів масової інформації можуть отримувати дозвіл на доступ до окремих приміщень навчального закладу для підготовки матеріалів для ЗМІ за рішенням директора освітнього закладу.

Принципи захисту зображень

Визнаючи право дітей на приватність і захист особистих інтересів, заклад освіти повинен захищати зображення дітей.

1. Працівники освітнього закладу не мають права давати дозвіл на фото, відеозйомку дітей або їх аудіозапис на території закладу без попередньої згоди батьків або опікунів дитини в письмовій формі.

2. Для отримання згоди батьків (опікунів) для фото-, відеозйомки дитини працівник закладу має звернутися до них, згідно з процедурою для отримання такого дозволу. Не дозволяється надавати представникам ЗМІ контактні дані батьків (опікунів) дитини без їх попередньої згоди.

3. Якщо зображення дитини є лише частиною великого зображення, наприклад, публічного заходу, пейзажу, зборів тощо, дозвіл батьків (опікунів) на фото-, відеозйомку є необхідним.

4. Згаданий в п.1 дозвіл повинен містити дані про те, де буде оприлюднено запис або зображення та в якому контексті його буде використано.

VI. КОНТРОЛЬ ЗА РЕАЛІЗАЦІЄЮ КБОС

1. Керівник закладу призначає особу відповідальною за реалізацію КБОС на території закладу освіти.
2. Оскільки даний документ є потрібний і важливий на сьогодні, то і виконання його має бути на належному рівні. До складу групи реагування входять директор, заступники директора з навчально-виховної роботи, заступник директора з виховної роботи, практичний психолог, соціальний педагог, педагог-організатор, педагогічні працівники, представник батьківського комітету, Президент Учнівського Парламенту.
3. Завданням соціально-психологічної служби є: проводити аудит закладу освіти, організовувати та проводити просвітницькі заняття та анкетування для педагогів, батьків, здобувачів освіти з даного питання.
4. Відповідальний за реалізацію КБОС здійснює контроль за реалізацією КБОС, реагування на будь-які сигнали щодо його порушення, а також за внесення пропозицій стосовно внесення до нього змін .
5. На основі результатів анкет учасників освітнього процесу відповідальна особа готує звіт та передає його керівнику закладу освіти.
6. Враховуючи результати моніторингу, адміністрація закладу освіти приймає управлінські рішення, за потреби виносить на обговорення та схвалення педагогічної ради необхідні зміни до КБОС.

VII. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Кодекс набуває чинності в день його схвалення педагогічною радою та затвердження наказом керівника.

2. Оприлюднення документа відбувається через його розміщення на сайті закладу освіти.

Визначення термінів:

1. Працівник закладу освіти – особа, яка працює в навчальному закладі згідно з трудовою угодою або за контрактом.

2. Дитина – будь-яка особа віком до 18 років.

3. Особа, уповноважена представляти дитину – один з її рідних або прийомних батьків, або законний опікун.

4. Дозвіл батьків (опікунів) означає дозвіл, наданий хоча б одним з батьків дитини. Проте якщо між батьками дитини немає згоди, їм має бути повідомлено, що питання повинно бути вирішено в родині або опікунському суді.

5. Насильство проти дитини розуміється, як дії проти дитини, що підлягають покаранню та є забороненими, скоєні будь-якою особою, зокрема працівником закладу освіти, або дії, які загрожують благополуччю дитини, зокрема неналежний догляд за нею.

6. Особа, відповідальна за реалізацію КБОС, призначається керівником закладу освіти.

7. Особисті дані дитини – будь-яка інформація, за допомогою якої можна ідентифікувати дитину.